

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-2, 2026

WAYS TO GUIDE YOUTH FROM SOCIAL NETWORKS TO THE WORLD OF BOOKS

Maqsudova Gulbahor Abdujabbarovna

Teacher of Tashkent City Law Technical School

Abstract:

This article analyzes the negative consequences of excessive dependence of youth on social networks and highlights effective ways to direct them toward reading culture. The role of books in developing critical thinking, speech culture, intellectual growth, and moral maturity is discussed. The paper also considers modern mechanisms for fostering love for books within families, educational institutions, and society.

Keywords:

youth, reading culture, social networks, spirituality, education, knowledge, upbringing, literacy

YOSHLARNI IJTIMOIIY TARMOQLARDAN KITOB OLAMIGA YETAKLASH YO‘LLARI

Maqsudova Gulbahor Abdujabbarovna

Toshkent shahar yuridik texnikumi o‘qituvchisi

Annotatsiya:

Mazkur maqolada yoshlarni ijtimoiy tarmoqlarga ortiqcha bog‘lanib qolishining salbiy oqibatlari hamda ularni kitobxonlik madaniyatiga yo‘naltirishning samarali yo‘llari tahlil qilinadi. Kitobning yoshlar tafakkuri, nutq madaniyati, mustaqil fikrlashi va ma’naviy kamolotidagi o‘rni yoritiladi. Shuningdek, oilada, ta’lim muassasalarida va jamiyat miqyosida kitobga muhabbat uyg‘otishning zamonaviy mexanizmlari haqida fikr yuritiladi.

Kalit so‘zlar:

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-2, 2026

yoshlar, kitobxonlik, ijtimoiy tarmoqlar, ma'naviyat, ta'lim, bilim, tarbiya, mutolaa Bugungi kunda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi yoshlar hayot tarziga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ijtimoiy tarmoqlar tezkor aloqa, yangiliklardan xabardor bo'lish va muloqot qilish imkonini bersa-da, ularning me'yoridan ortiq qo'llanilishi salbiy oqibatlarni ham keltirib chiqarmoqda. Ko'plab yoshlar vaqtining asosiy qismini virtual makonda o'tkazib, real hayotdagi foydali mashg'ulotlardan, xususan, kitob mutolaasidan uzoqlashib bormoqda.

Kitob esa insoniyat tafakkurining bebaho xazinasini hisoblanadi. U insonning dunyoqarashini kengaytiradi, tafakkurini teranlashtiradi va nutq boyligini oshiradi. Mutolaa jarayonida inson voqealarni tahlil qiladi, qahramonlar taqdiri orqali hayotiy xulosalar chiqaradi, o'z fikrini mustaqil shakllantiradi. Shu jihatdan kitob yoshlar uchun nafaqat bilim manbai, balki ma'naviy tarbiya vositasidir.

Yoshlarni kitob olamiga yetaklash jarayoni avvalo oiladan boshlanishi zarur. Ota-onalarning kitobga bo'lgan munosabati farzand tarbiyasida hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Agar oila a'zolari bo'sh vaqtini kitob o'qish bilan o'tkazsa, farzand ham tabiiy ravishda mutolaaga qiziqqa boshlaydi. Uyda kichik kutubxona tashkil etish, farzand bilan birgalikda o'qilgan asar yuzasidan suhbatlashish yaxshi samara beradi.

Ta'lim muassasalarida kitobxonlik muhitini yaratish ham muhim vazifalardan biridir. Dars jarayonida badiiy va ilmiy adabiyotlardan foydalanish, mustaqil o'qish uchun tavsiya etiladigan asarlar ro'yxatini shakllantirish, kitobxonlik tanlovlari va adabiy kechalar tashkil etish yoshlarning qiziqishini oshiradi. O'qituvchilarning shaxsiy namuna ko'rsatishi esa bu borada alohida ahamiyatga ega.

Zamonaviy sharoitda kitob targ'ibotini ijtimoiy tarmoqlarning o'zi orqali ham amalga oshirish mumkin. Masalan, kitob sharhlari, mualliflar bilan onlayn uchrashuvlar, audio va elektron kitoblar taqdimoti yoshlarni o'ziga jalb etadi. Shunday qilib, ijtimoiy

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-2, 2026

tarmoqlarni ma'rifiy maqsadlarda oqilona foydalanish orqali yoshlarni kitobga yaqinlashtirish mumkin.

Bundan tashqari, yoshlarning qiziqishidan kelib chiqib adabiyot tanlash ham muhimdir. Har bir yoshning dunyoqarashi, orzu-intilishi turlicha bo'lganligi sababli, ularga mos badiiy, ilmiy-ommabop yoki motivatsion asarlarni tavsiya etish zarur. Qiziqarli asar o'qigan yosh keyingi kitobni ham izlab topishga harakat qiladi.

Yoshlar orasida kitobxonlikni rivojlantirishda motivatsion yondashuv muhim o'rin tutadi. Ko'pincha yoshlar kitobni majburiyat sifatida qabul qilgani sababli unda qiziqish sust bo'ladi. Agar mutolaa jarayoni erkin tanlov asosida tashkil etilsa, natija samaraliroq bo'ladi. Masalan, yoshlarning shaxsiy qiziqishlari — huquq, texnologiya, psixologiya, tadbirkorlik yoki badiiy adabiyot yo'nalishlariga mos asarlar tavsiya etilsa, ularda ichki ehtiyoj shakllanadi. Ichki ehtiyoj esa barqaror odatni yuzaga keltiradi.

Bundan tashqari, kitobxonlikni rag'batlantirishda zamonaviy pedagogik usullardan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Masalan, "bir oy — bir kitob" loyihalari, o'qilgan asar yuzasidan bahs-munozaralar, kichik esse va taqdimotlar tayyorlash yoshlarning faolligini oshiradi. Bu jarayonda yoshlar nafaqat o'qiydi, balki o'z fikrini himoya qilishni, boshqalarning qarashlariga hurmat bilan munosabat bildirishni ham o'rganadi. Yana bir muhim jihat — kitobni zamonaviy hayot bilan bog'lab tushuntirishdir. Agar yosh kitobda o'qigan g'oyalarini kundalik hayotida qo'llay olsa, u mutolaaning amaliy ahamiyatini his etadi. Masalan, huquqiy adabiyotlar orqali o'z huquq va majburiyatlarini bilish, psixologik asarlar orqali o'zini anglash, tarixiy kitoblar orqali milliy o'zlikni chuqurroq his qilish mumkin. Bu esa kitobni nazariy emas, hayotiy zarurat sifatida qabul qilishga yordam beradi.

Shu bilan birga, yoshlar orasida "raqamli detoks" madaniyatini shakllantirish ham dolzarb masaladir. Ma'lum vaqt davomida ijtimoiy tarmoqlardan cheklanib, o'sha vaqtni kitob mutolaasiga bag'ishlash odatini shakllantirish mumkin. Bu usul

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-2, 2026

yoshlarning diqqatini jamlash qobiliyatini oshiradi va vaqtni boshqarish ko'nikmasini mustahkamlaydi.

Eng muhimi, kitobni jazolovchi vosita emas, ilhom manbai sifatida targ'ib qilish zarur. Yoshlar qalbiga kitob orqali ezgulik, tafakkur va maqsad sari intilish g'oyalarini singdirish jamiyat taraqqiyotining mustahkam asosidir. Chunki kitob o'qigan yosh — fikrlaydigan yosh, fikrlaydigan yosh esa ongli va mas'uliyatli fuqaroga aylanadi.

Xulosa qilib aytganda, yoshlarni ijtimoiy tarmoqlardan butunlay cheklash emas, balki ulardan oqilona foydalanishga o'rgatish va asosiy e'tiborni kitob mutolaasiga qaratish muhimdir. Kitob inson qalbiga nur olib kiradi, tafakkurini boyitadi va uni komil shaxs sifatida shakllantiradi. Yoshlar qalbida kitobga muhabbat uyg'otish esa kelajak poydevorini mustahkamlash demakdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.
2. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
3. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti bo'yicha o'quv qo'llanmalar.
4. Media savodxonlik va axborot madaniyati bo'yicha ilmiy manbalar.
5. Yoshlar ma'naviy tarbiyasiga oid zamonaviy tadqiqotlar.

